

A k a d e m i c k ý BULLETIN

18/93 **AKADEMIE
VĚD
ČESKÉ
REPUBLIKY**

Projev ministra a předsedy Rady vlády pro vědeckou činnost a vývoj technologií PhDr. Igora Němce na II. zasedání Akademického sněmu dne 25. října 1993 v Praze

Vážený pane předsedo, dámy a pánové!

„Je nutno mít program. Program neznamená opsat několik myšlenek z Palackého, nýbrž pochopit smysl historie a teď si říci: chceme jít za tímto cílem.“ píše Masaryk a dodává: „Nestačí však jen poznat pravdu, to znamená pravdu vyznat.“ Oslovuji-li dnes vaše vážené shromáždění připomenutím Masarykových slov, nečiním tak bezúčelně. Znovu jsme - a díky Bohu za to - v situaci, kdy jako jednotlivci i jako společenství bereme osud do svých rukou a chceme ze sebe vydat to nejlepší ve prospěch celku. U jednotlivce a společenství to znamená zvažovat schopnosti, možnosti, podmínky i perspektivy, právě tak jako vitalitu, intelekt a sílu charakteru.

Budeme-li toto masarykovské „poznat pravdu“ aplikovat na současný český vědecký svět, zjistíme, že základní fenomén, se kterým se věda musí vyrovnat, je omezenost finančních zdrojů. Nemohu vám slíbit, že jen vám státní rozpočet poskytne v nejbližší době 5 mld. Kč na svobodné bádání. Vždy bude nutno podřít vědecké touhy možnostem společnosti, v níž žijeme. Sama existence české Akademie věd a celistvost této instituce jsou však dobrou základnou pro zvažování kam a v jakých časových horizontech se lze ubírat.

Každému soudnému člověku je jasné, že mladá Česká republika má více priorit, než kterákoli po všech stránkách rozvinutá západní demokracie. Také Akademie věd se musí vyrovnat s nutností soustředit síly na nejdůležitější oblasti vědy. Jejich hierarchie se odvíjí od potřeb republiky. Zkušenosti z jiných oblastí však ukazují, že jestliže se tento tvrdý tlak, daný v podstatě ekonomikou, roztrhne v žabomyších válkách všech proti všem, zpravidla se zničí i to životaschopné a funkční, co by

Na snímku J. Plechatého ministr PhDr. Igor Němec s představiteli Akademie věd ČR během II. zasedání Akademického sněmu

mohlo růst. Jsem si jist, že se Akademie věd, jako stabilizující základna české vědy, takovým nebezpečím vyhne.

Dámy a pánové, dovoluji vám se vašeho vztahu k vědeckému bádání a jeho smyslu, a chci obrátit vaši pozornost k mládí, jako principu dalšího vývoje. Jak je tomu zvykem ve vyspělých demokraciích, spolupracují vědci s vysokými školami. Ve spojení největších vědeckých kapacit a škol lze nalézt zdroje duševního bohatství a vzájemnou inspiraci. Smysl a cíle vědeckého bádání se tak rozvinou v nových dimenzích.

V poslední době se i u nás nastoluje otázka prestiže vědců. Hovoří se o institutu Učené společnosti. Sledujeme diskuse o tom, zda by tato společnost měla vzniknout zákonem či na základě rozhodnutí vlády, nebo zda by její členové měli být jmenováni prezidentem republiky. Podle mého názoru by Učená společnost měla zůstat nad horizontem běžných nástrojů státu a její kredit by měly naplňovat výsostně intelektuální kapacity samy o sobě.

Proces, který u nás započal v listopadu 1989, se hluboce dotýká i vědců, kteří vždy reflektovali situaci ve společnosti a často byli o krok dále. Jako předseda Rady vlády pro vědeckou činnost a vývoj technologií vám mohu slíbit, že i v době, kdy vláda nemá dostatek prostředků, budu usilovat o to, aby vědecký život u nás neodumřel, a budu podporovat všechny rozumné badatelské aktivity. Přiji vašemu jednání zdar.

Omlouváme se panu ministru PhDr. I. Němcovi za nepřesné uvedení jeho vládní funkce v minulém čísle Akademického bulletinu.

Ze 14. zasedání Akademické rady AV ČR

14. zasedání Akademické rady AV ČR (dále AR) se konalo 9. listopadu 1993 a řídil je místopředseda AV ČR V. Pačes. V úvodu jednání omluvil předsedu Akademie věd R. Zahradníka, který se ze zdravotních důvodů nemohl účastnit jednání.

Zápis ze 13. zasedání AR byl ověřen se změnou usnesení v bodu IX/2 zápisu. Vzhledem k tomu, že I. Boháček z důvodů, které AR uznala jako závažné, nepřijal funkci vedoucího redaktora Akademického bulletinu, byl do této funkce jmenován s účinností k 1.1.1994 člen Akademické rady S. Pantůček.

Na základě zápisu z 18. zasedání předsednictva Akademické rady ze dne 2.11.1993 byly vzaty na vědomí přijaté závěry. V souvislosti s bodem V/a) zápisu tohoto zasedání informoval V. Herold o připraveném dopisu ministru kultury, týkajícím se potřeby přijmout taková opatření, aby nedošlo k znehodnocení archeologických a kulturně historických památek v klášterním kostele Sv. Michala, který byl prodán v aukci. Tento dopis bude uveřejněn v Akademickém bulletinu a dán k dispozici ČTK. Dále byli přítomní informováni o připravované tiskové konferenci Rady pro popularizaci vědy na téma Umělé orgány, která se uskuteční dne 1.12.1993 v 9.00 hodin v místnosti č. 108.

Hodnocení II. zasedání Akademického sněmu AV ČR, konaného dne 25.10.1993, a návrh opatření k realizaci jeho usnesení (bod III). Úvodní slovo k písemnému materiálu přednesl V. Pačes. Bylo konstatováno, že Sněm měl věcný a konstruktivní průběh a přispěl k řešení důležitých otázek. K činnosti Akademické rady a Vědecké rady za prvních 8 měsíců jejich působení nebyly vysloveny žádné zásadní kritické připomínky ani výhrady. V diskusi bylo uvedeno, že připomínky ředitele Entomologického ústavu dr. Slámy k interní Grantové agentuře byly s ním již projednány na schůzce za účasti zainteresovaných pracovníků. J. Kamarád

informoval o průběhu ustavujícího zasedání Dozorčí komise a doporučil, aby pro příště byla v programu Sněmu věnována větší pozornost problémovým okruhům, které jsou promítnuty v usnesení (konkrétně jde o atestace a s nimi spojený přechod většiny vysokoškolsky vzdělaných pracovníků na pracovní poměry na dobu určitou). Přestože předseda AV se ve svém projevu touto otázkou zabýval a diskuse k jeho vystoupení proběhla a též na různých úrovních (např. porady s řediteli pracovišť v sekcích, návštěvy předsedy AV ČR a členů AR na pracovištích) byly tyto otázky projednány ještě před zasedáním Sněmu, bylo dohodnuto do budoucna zařazovat tyto aktuální otázky jako samostatný bod jednání Sněmu. Za precizní řízení Sněmu bylo vysloveno poděkování H. Illnerové. Vedle dobré obsahové přípravy byla rovněž oceněna technická a organizační příprava Sněmu.

Akademická rada

1. konstatuje, že II. zasedání Akademického sněmu AV ČR, konané dne 25.10.1993, bylo úspěšné, projednalo celý navržený program a přijalo po připomínkách a úpravách všechny předložené návrhy,

2. bere na vědomí, že

a) členům Akademického sněmu bylo již rozesláno usnesení Sněmu s přílohami a schválený jednací řád Sněmu; usnesení Sněmu a zpráva o jeho průběhu byly publikovány též v Akademickém bulletinu,

b) R. Zahradník svolal na 5.11.1993 ustavující schůzi Dozorčí komise Sněmu, na níž byl předsedou této komise zvolen Ing. Jiří Kamarád, CSc. (Fyzikální ústav AV ČR), a místopředsedou RNDr. Vladimír Roskovec, CSc. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR),

c) opatření ke zrušení Střediska informačních systémů AV ČR podle bodu VI. usnesení Sněmu se již zabezpečují na základě dřívějších rozhodnutí Akademické rady,

- d) přijetí rezignace prof. MUDr. V. Schreibra, DrSc., na členství ve Vědecké radě AV ČR a jmenování nových členů Vědecké rady podle bodu VII. usnesení Sněmu byly již oficiálně sděleny,
3. ukládá V. Petrusovi předložit ve smyslu bodů I/3 bb) a bc) usnesení Sněmu AR návrh rozpočtu Akademie na rok 1994 a jeho rozpisu na pracoviště a návrh zprávy o výsledcích redukce pracovišť, o čerpání finančních prostředků a o počtu pracovníků v jednotlivých ústavech tak, aby tyto materiály mohly být včas a řádně předloženy III. zasedání Akademického sněmu v únoru 1994,
4. ukládá B. Velickému,
- a) aby předložil AR 30.11.1993 návrh systému hodnocení vědecké činnosti pracovišť a 21.12.1993 návrh na ustavení nezávislých hodnotitelských gremií ve smyslu bodu I/3 bd) usnesení Sněmu,
- b) aby ve Vědecké radě AV ČR zajistil zpracování zprávy o stavu přípravy vědní politiky AV ČR pro III. zasedání Akademického sněmu ve smyslu bodu I/3c) usnesení Sněmu,
5. ukládá F. Novákově vést ve smyslu bodu I/be) usnesení Sněmu další přípravu nového zákona o Akademii věd tak, aby návrh zásad tohoto zákona mohl být i přes krátkost lhůt řádně posouzen Akademickým sněmem,
6. k zajištění činnosti Dozorčí komise Sněmu podle schváleného statutu (bod III. usnesení Sněmu) ukládá
- a) D. Vaníčkovi, aby zajišťoval zvaní předsedy nebo v jeho zastoupení místopředsedy Dozorčí komise na zasedání AR a zaslání zápisů ze zasedání AR Dozorčí komisi,
- b) předsedovi Vědecké rady Akademie B. Velickému a předsedům všech pomocných a poradních orgánů AR zajistit zaslání zápisů ze zasedání těchto orgánů Dozorčí komisi,
- c) L. Kopřivovi dohodnout s předsedou Dozorčí komise zajištění materiálních, technických a personálních podmínek pro činnost komise,
- d) V. Petrusovi zajistit v návrhu rozpočtu AV ČR na r. 1994 a další léta vyčlenění příslušné částky na činnost Dozorčí komise,
7. ukládá K. Jungwirthovi, H. Illnerové a V. Heroldovi, aby ve smyslu bodu IV. usnesení Sněmu iniciovali nejpozději do 31. 12. 1993 ustavení sekci AV ČR a zahájení jejich práce a podali v lednu 1994 zprávu o ustavení sekci Akademické radě,
8. ukládá E. Palečkovi a předsednictvu Grantové agentury, aby na zasedání AR 21.12.1993 předložil ve smyslu bodu V. usnesení Sněmu novelizovaný návrh stanov Grantové agentury AV ČR včetně jednacího a volebního řádu, který bude předložen III. zasedání Akademického sněmu,
9. ukládá R. Zahradníkovi, aby na zasedání AR 21.12.1993 předložil návrh na svolání, program a zabezpečení III. zasedání Akademického sněmu AV ČR.
- Návrh zprávy pro vládu ČR** o průběhu transformace AV ČR s návrhem dalšího postupu (bod IV), připravený k plnění usnesení vlády č. 206 z 28.4.1993, uvedl V. Pačes. Zároveň poděkoval za přípravu návrhu zprávy M. Šmidákovi a zúčastněným členům AR. Rozprava byla věnována především upřesnění textu v jednotlivých částech. Šlo zejména o formulace, týkající se redukce počtu pracovišť a pracovníků, spolupráce s vysokými školami, opatření v ekonomické oblasti a doplnění počtu společných pracovišť AV ČR a vysokých škol. K úpravě těchto formulací byly z členů AR vytvořeny 3 pracovní skupiny.
- Akademická rada**
1. schvaluje předložený návrh zprávy pro vládu ČR o průběhu transformace Akademie věd ČR s připomínkami,
 2. ukládá M. Šmidákovi, aby na základě podkladů od pracovních skupin urychlil zprávu upravil a doplnil,
 3. ukládá R. Zahradníkovi
 - a) zaslal upravenou zprávu ministru školství, mládeže a tělovýchovy a ministru-předsedovi Rady vlády ČR pro vědeckou činnost a vývoj technologií k připomínkám a společnému dopracování; v případě, že při tom dojde k závažným změnám obsahu zprávy, předložit ji znovu AR,
 - b) předložit spolu s oběma uvedenými ministry dohodnuté znění zprávy k projednání vládě ČR,
 4. ukládá V. Petrusovi předložit po konzultaci s ministerstvem financí AR 30.11.1993 seznam nadbytečného nemovitého majetku, který bude ve smyslu usnesení vlády ze dne 24.3.1993 č. 135 předložen vládě se žádostí o výjimečný souhlas k odprodeji podle § 45 zákona č. 92/1991 Sb.
- Návrh postupu při přípravě výroční zprávy Akademie věd ČR za rok 1993 (bod V)** uvedl V. Pačes. V diskusi bylo dohodnuto, že o podklady z vědeckých pracovišť bude požádáno hromadným dopisem. Stručná hodnotící zpráva pracovišť by kromě uvedených oblastí měla obsahovat rovněž přehled zahraničních i domácích grantů a rozsah účasti pracovníků na přednáškách a výuce na vysokých školách.
- Akademická rada**
1. schvaluje postup při přípravě výroční zprávy AV ČR za rok 1993 podle předloženého návrhu,
 2. ukládá K. Jungwirthovi, H. Illnerové a V. Heroldovi, aby vyžádali od vědeckých pracovišť ve lhůtě do 31.12.1993 podklady pro zpracování výroční zprávy v nezbytném rozsahu jednotným dopisem, připraveným v sekretariátu AR,
 3. ukládá M. Šolcovi a J. Paloušovi, aby vyžádali od svěřených společných pracovišť AV ČR stručné zprávy o jejich činnosti v roce 1993 ve lhůtě do 31.12.1993,
 4. ukládá B. Velickému, aby zajistil zpracování výroční zprávy o činnosti Vědecké rady AV ČR za rok 1993,
 5. pověřuje M. Červenku, aby ve spolupráci s místopředsedy AV ČR, členy AR pověřenými péčí o jednotlivé úseky, s L. Kopřivou a D. Vaníčkovou zajistil zpracování návrhu výroční zprávy za rok 1993 s tím, že její zpracování a projednání v AR je třeba realizovat nejpozději do 31.1.1994.
- Zprávu o dohodách AV ČR o vědecké spolupráci se zahraničními institucemi (bod VI), uzavřených v období srpen-říjen 1993, zdůvodnil J. Niederle.** Dále informoval o přípravě dalších dohod (se Slovenskou akademií věd a s Egypskou akademií věd, s italskou institucí pro jaderný výzkum - INFN) a zahraničních akcí

v nejbližším období. V. Pačes informoval o potřebě sestavit seznam pracovišť AV ČR atraktivních pro německé postdoktorandy, která vyplynula z jednání s prof. H. Nöthem (SRN). Rada pro zahraniční styky připravuje na středu 24.11.1993 v 17.00 hodin ve vile Lanna setkání s představiteli zastupitelských úřadů. V souvislosti s potřebou informovat tyto úřady o Akademii věd byl S. Pantůček požádán, aby věnoval maximální úsilí dokončení anglické mutace brožury o AV ČR. Tiskové oddělení projedná s ústavu dodání jejich informačních materiálů (v počtu 60-70 kusů), pokud jsou k dispozici.

Akademická rada

1. schvaluje podepsání dohody o vědecké spolupráci mezi AV ČR a Národní výzkumnou radou Tchaj-wanu ze dne 24.9.1993, dohody o spolupráci mezi AV ČR a Slovenskou akademií věd a umění ze dne 7.10.1993, dohody o vědecké spolupráci mezi AV ČR a Britskou akademií věd ze dne 12.10.1993, dohody o vědecké spolupráci mezi AV ČR a italskou Národní radou pro vědecký výzkum (CNR) ze dne 13.10.1993, dohody o spolupráci mezi AV ČR a Makedonskou akademií věd a umění ze dne 29.10.1993, předběžného ujednání o navázání styku AV ČR s nově vzniklou Universitou Roma III. ze dne 13.10.1993,
2. ukládá J. Niederlovi (sekretariátu Rady pro zahraniční styky)
 - a) informovat pracoviště AV ČR o uzavřených dohodách a zajišťovat jejich plnění,
 - b) informovat předsedy konkursních komisí o změně proporcí krátkodobých a dlouhodobých stipendií v obnovené dohodě se CNR podle usnesení sub 1d,
 - c) připravit materiály k podepsání smlouvy s Universitou Roma III. se specifikací společných projektů.

J. Niederle informoval, že zřízení Českého komitétu právních věd (AISJ) (bod VII) vychází z návrhu Česko-slovenského regionálního komitétu právních věd, člena Association Internationale des Sciences Juridiques, jehož bude Český komitét složkou. V diskusi bylo obecně upozorněno na potřebu předem projednat složení komitétu s členy AR odpovědnými za příslušné vědní oblasti.

Akademická rada

1. souhlasí se zřízením Českého komitétu právních věd podle předloženého návrhu,
2. schvaluje toto složení komitétu: JUDr. Vladimír Balaš, CSc. (PF ZČU Plzeň, ÚSP), doc. JUDr. Miroslava Bartoškovy, CSc. (Policejní akademie Praha), doc. JUDr. Vojtěch Cepl, CSc. (PF UK Praha), doc. JUDr. Jiří Haderka, CSc. (PF UK Olomouc), doc. JUDr. Dušan Hendrych, CSc. (PF UK Praha), JUDr. Dalibor Jílek, CSc. (PF MU Brno), doc. JUDr. Antonín Kanda, DrSc. (ÚSP), prof. JUDr. Pavel Kalenský, DrSc. (ÚSP), prof. JUDr. PhDr. Viktor Knapp, DrSc. (ÚSP), JUDr. Monika Pauknerová, CSc. (PF UK, ÚSP), doc. JUDr. Vladimír Veverka (PF UK Praha), doc. JUDr. Alena Winterová, CSc. (PF UK Praha),
3. ukládá R. Zahradníkovi zaslat členům Českého komitétu právních věd jmenovací dekrety.

J. Syka informoval o tom, že žádost AV ČR o přijetí do ICSU (International Council of Scientific Unions) a návrh na výši členského příspěvku (bod VIII) byly schváleny na 24. Valném shromáždění ICSU, které se konalo ve dnech 4.-8. října 1993 v Santiagu, Chile. Návrh na výši členského příspěvku v kategorii 8 činí 7.052 US dolarů. Tato částka odpovídá zhruba 2/3 částky, kterou platila bývalá ČSAV v kategorii 10, a je v souladu s principem dělení výše poplatku v jednotlivých vědeckých uniích mezi AV ČR a SAV.

Akademická rada

1. bere na vědomí předloženou informaci,
2. souhlasí s výši členského příspěvku podle předloženého návrhu,
3. ukládá J. Sykovi, zástupci AV ČR v ICSU a sekretariátu Rady pro zahraniční styky, aby provedli potřebná opatření k naší aktivní účasti v této mezinárodní organizaci a k zaplacení členského příspěvku.

V. Herold informoval o stavu plnění úkolů z 10. zasedání AR, týkajících se obnovení Českého historického ústavu v Římě (bod IX) jako pracoviště provozovaného společně Filozofickou fakultou, Státním ústředním archivem a Historickým ústavem AV ČR s tím, že Akademie věd bude vykonávat koordinující funkci. Výsledkem plnění těchto úkolů je přijetí smlouvy o spolupráci mezi uvedenými institucemi, prozatímní statut, vědecký program obnovovaného ústavu a návrh na jmenování jeho ředitele. Díky vstřícnosti české bohoslovecké koleje Nepomuceno se podařilo J. Niederlovi ve spolupráci s velvyslancem ČR v Itálii a velvyslancem při Svatém Stoli dořešit i otázky umístění ústavu a placení nájemného ministerstvem zahraničí. Slavnostní akt znovuzahájení činnosti Českého historického ústavu v Římě se předpokládá v prosinci 1993. V diskusi byly na základě stanoviska ETO a LPO vyjasněny některé otázky organizačního a materiálně-technického charakteru, související s předkládanou dohodou. Rovněž bylo dohodnuto složení delegace AV ČR na zahájení činnosti tohoto pracoviště.

Akademická rada

1. bere se souhlasem na vědomí smlouvu o spolupráci při obnovení činnosti a provozování Českého historického ústavu v Římě a jeho prozatímní statut a vědecký program,
2. zmocňuje V. Herolda a F. Šmahela k podpisu smlouvy o spolupráci při obnovení činnosti a provozování Českého historického ústavu v Římě,
3. jmenuje doc. dr. Z. Hledíkovou, CSc. z Filozofické fakulty UK ředitelkou ČHIÚ v Římě na období od 1.1.1994 do 31.12.1995,
4. souhlasí s vysláním delegace AV ČR na znovuzahájení činnosti ČHIÚ v Římě ve složení: R. Zahradník, V. Herold, J. Niederle, F. Šmahel a J. Eršil; této akce se dále zúčastní zástupci Filozofické fakulty UK a Státního ústředního archivu,
5. ukládá V. Heroldovi a J. Niederlovi zajistit potřebné úkony pro zahájení činnosti Českého historického ústavu v Římě.

Návrh na slavnostní předávání diplomů doktorům a kandidátům věd v Karolinu (bod X), připravený subkomisí Vědecké rady AV ČR, zdůvodnil B. Velický. V diskusi byl jednoznačně podpořen návrh uspořádat slavnostní akt v historické Karolinu (koncem ledna nebo v únoru 1994). Připomínky byly vzneseny k některým bodům navržených promluv promotora a k formulacím slibu.

Akademická rada

1. souhlasí, aby diplomy doktorům a kandidátům věd byly slavnostně předávány v Karolinu,
2. bere na vědomí návrh průběhu slavnostního aktu a jeho personálního obsazení s tím, že konečné znění rigorózně stanovených promluv promotora a textu slibu dopracují M. Červenka a B. Velický,
3. ukládá V. Petrusovi vyčlenit z rozpočtu AV ČR potřebné finanční prostředky na uspořádání slavnostního aktu v Karolinu.

Návrh na dodatečné přidělení neinvestičních prostředků na opravy a údržbu objektů pracovišť AV ČR (bod XI). Písemný materiál uvedli J. Seidl a V. Petrus s tím, že dne 1.11.1993 byly AV ČR rozpočtovým opatřením Ministerstva financí dodatečně přiděleny finanční prostředky. Návrh na rozdělení finančních prostředků na opravy a údržbu objektů ve výši 19 900 mil. Kč byl sestaven na základě požadavků pracovišť AV ČR doložených návrhy smluv na dodávku stavebních prací v průběhu roku 1993; k omezení krácení požadavků došlo po vzájemné dohodě pracovišť s ETO. V diskusi bylo oceněno dodatečné přidělení prostředků s tím, že do budoucna bude nezbytně nutné věnovat pozornost nejen opravám budov, ale i jejich modernizaci. Bylo rovněž doporučeno, aby pracoviště, která nezajišťují smlouvené dodávky stavebních prací, byla finančně postižena.

Akademická rada

1. bere předloženou zprávu na vědomí,
2. souhlasí s návrhem na dodatečné přidělení finančních neinvestičních prostředků na opravy a údržbu objektů AV ČR pracovišť pro rok 1993.

Projednání návrhu smlouvy o sdružení mezi AV ČR a Inventia s.r.o. (bod XII) bylo odloženo vzhledem ke zjištění, že společnost nebyla prozatím zaregistrována. Sledováním této záležitosti na úrovni AR byl po dobu nemoci V. Petrusa pověřen M. Šolc.

Informace o postupu při minimalizaci ztrát na majetku AV ČR, spojených se zánikem Vývojových dílen a s likvidací společnosti INGEN s.r.o. (XIII). Písemnou zprávu o postupu pracovní skupiny pro problematiku Vývojových dílen a návrh na odprodej movitého a nemovitého majetku AV ČR státnímu podniku Ergon za nižší než odhadní cenu podrobně odůvodnil M. Šolc. V diskusi byla vyjádřena plná podpora snaze řešit vzniklou situaci nejrychlejším způsobem, neboť hrozí nebezpečí, že náklady na vyklizení prostor a jejich uvedení do původního stavu (demonáž strojů a jejich skladování) by podstatně převýšily ztráty z odprodeje tohoto majetku.

Akademická rada

1. bere na vědomí předloženou zprávu,
2. souhlasí s postupem pracovní skupiny vedené M. Šolcem při minimalizaci ztrát na majetku AV ČR a pověřuje ji urychleným dořešením záležitosti,
3. ukládá M. Šolcovi a L. Kopřivovi dořešit problémy spojené s odprodejem neupotřebitelného majetku s.p. Ergon, příp. s jeho dočasným pronájmem.

Závěrem jednání bylo stanoveno, že po dobu nemoci V. Petrusa jej bude v plném rozsahu zastupovat M. Mareš.

Prof. W. V. Quine v Praze

Návštěva prof. Willarda van Ormana Quinea v Praze byla pro českou vědeckou obec nejenom významnou, ale i potěšitelnou událostí. W. V. Quine, nejvýznamnější žijící představitel analytické filozofie a nejvlivnější filozof anglosaského světa v poválečném období, je s Prahou spojen poutem, které rozhodujícím způsobem ovlivnilo jeho vědecký vývoj. V 30. letech se v Praze účastnil diskusí novopozitivistických filozofů, sdružených kolem Vídeňského kroužku a spolupracoval tu s profesorem pražské Německé univerzity Rudolfem Carnapem. Matematik a logik W. V. Quine tak v Praze získal základy své filozofické orientace. Počátkem 50. let obrací svůj zájem k filozofickým a metodologickým otázkám vědeckého poznání, k otázkám existence, vztahu analytického a syntetického. V rámci své filozofie logiky předkládá návrh vybudovat logiku na nominalistických principech a svoje názory publikuje v řadě vědeckých prací. Letošní návštěva prof. W. V. Quinea v Praze, během níž mu byla předána zlatá

Prof. R. Zahradník a prof. W. V. Quine během slavnostního předávání plakety F. Palackého v budově Akademie věd (Snímek J. Plechatý)

plaketa F. Palackého na Akademii věd ČR a zlatá medaile Univerzity Karlovy v Karolinu, byla nejen návratem po šedesáti letech a oceněním jeho celoživotního díla. Byla i symbolickým aktem podpory české analytické filozofie, která v minulosti neměla možnost zapustit u nás kořeny a začíná se teprve utvářet.

Prof. Quine, který přijel do Prahy na pozvání Centra pro teoretická studia (C.T.S.) ve spolupráci s Filozofickým ústavem AV ČR. Přednášel filozofům, lingvistům a studentům v pražském Karolinu na téma „Naturalismus, aneb žít podle svých možností.“

Na otázku, co může věda v dnešní situaci lidstva udělat pro toto „žít podle svých možností“, prof. Quine Akademickému Bulletinu odpověděl: „Pokud se možnosti udělat něco uprostřed narůstajících problémů lidstva týká, nejsem nijak optimistický. Je to hlavně úkol pro psychology a sociology. Největším problémem je předlidení, které souvisí s nacionalismem a náboženstvím. Máme-li předejít katastrofě, mělo by být narůstání populace zastaveno hned. To nejde. V této chvíli je proto podle mého názoru nejdůležitější co největší publicita ve prospěch hnutí, která propagují kontrolu a snižování porodnosti. Hlad nebo války nejsou samozřejmě dobré. Je zapotřebí řešit problémy, a to rozumě a klidně. Záleží na politické obratnosti a dobré propagaci. Základní vědecké postoje jsou známy. Jde nyní o techniku toho, jak jich využít.“

Prof. Willard van Orman Quine (narozen 22. 6. 1908 v Ohio). Matematik, logik a filozof. Autor světově proslulých knih „From a Logical Point of View“, „Word and Object“ i mnoha dalších publikací, které jsou základním přínosem k logice a filozofii 20. století. V roce 1933 strávil delší čas ve střední Evropě, od roku 1934 působil na Harvardské univerzitě, kde získal roku 1946 mimořádnou a roku 1948 řádnou profesuru. Byl činný jako pedagog na mnoha významných světových univerzitách. Ovlivnil styl současné analytické filozofie, především její nároky na přesnost vyjadřování a důkladnost argumentace.

Rozloučení s prof. Zdeňkem Kopalem

1. listopadu 1993 se konalo na Vyšehradském hřbitově v Praze rozloučení s prof. Zdeňkem Kopalem, který zemřel letos v červnu ve věku 79 let v Manchesteru, USA. Ve čtrnácti letech odchodil astronom, v patnácti člen České astronomické společnosti, v šestnácti předseda sekce ČAS pro pozorování proměnných hvězd, v osmnácti autor první zveřejněné vědecké práce, absolvent astronomie na pražské Karlově univerzitě třicátých let, světoobčan od roku 1938, kdy mu válečné události znemožnily návrat do vlasti po stipendijním pobytu v Cambridge, profesor na Harvardské univerzitě v USA a posléze vedoucí katedry astronomie v Manchesteru, objevitel nestability hvězd v těsných dvouhvězdách, poradce firmy Boeing pro kosmický výzkum, autor rozsáhlého odborného díla z oblasti astronomie, fotogrammetrie Měsíce a aplikované matematiky, vychovatel mladé generace astronomů, čestný občan rodného města Litomyšle - prof. Zdeněk Kopal zůstává přítomen v poselství těch vzácných osobností, které dohlédly hlouběji než ostatní a uměly to sdělit. Těch, kdo navíc neztratili klíč od domova. Na pietním aktu promluvil prof. Rudolf Zahradník, AV ČR, prof. Radim Palouš, UK, prof. Vladimír Vanýsek, katedra Astronomie a fyziky UK a další hosté.

-sd-

Causa Sv. Michal

V souvislosti s aukčním prodejem kostela sv. Michala v Praze se obrátili zástupci Akademie věd ČR a Univerzity Karlovy v Praze na ministra kultury ČR PhDr. Jindřicha Kabátu s následujícím dopisem:

Vážený pane
PhDr. Jindřichu Kabátě
ministr kultury ČR
P r a h a

V Praze dne 8. listopadu 1993

Vážený pane ministře,
obracím se na Vás s naléhavou výzvou ve věci aukčního prodeje kostela sv. Michala, který nás neobyčejně znepokojil. Seznámili jsme se s prohlášením rektora Univerzity Karlovy prof. dr. Radima Palouše, DrSc., ředitele Státního ústavu památkové péče dr. Josefa Štulce i ředitele Ústavu dějin umění AV ČR dr. Vojtěcha Lahody, CSc. k této otázce. Plně sdílíme zde vyjádřené obavy z prodeje a možného necitlivého komerčního využití této neobyčejně cenné umělecko-historické památky, mající prvořadý význam jak v dějinách našeho národa - jako místo, spojené s působením Mikuláše z Drážďan, Jana Husa, Křišťana z Prachatic, Jakoubka ze Stříbra, Petra z Mladoňovic a mnoha dalších, tak i v dějinách náboženství a evropské reformace - mimo jiné jako jedno z prvních míst vůbec, kde bylo zavedeno přijímání pod obojí způsobou. V povinnostech vydražitele, které uvádí aukční katalog, není však mezi závazky a břemeny, vázajícími na objektu, uveden ani jediný, který by respektoval uvedenou hodnotu a skýtal záruky jeho citlivého využití. Velmi vážně se proto obáváme, že by mohlo dojít k nezvratnému zničení památky nenahraditelné ceny. Kromě již uvedených aspektů upozorňujeme ještě na nedokončený archeologický výzkum, který již odkryl románského předchůdce současného kostela a v jehož rámci je velká naděje na odkrytí hrobů významných osobností husitské doby, jako například Petra Zmrzlíka, dále na dosud neodkryté a neprobádané nápisy, které dal na stěnách kostela zhotovit Mistr Jakoubek ze Stříbra a které jsou obdobou nápisů v Betlémské kapli. Věříme, vážený pane ministře, že plně vynaložíte své úsilí na záchranu a opravdu kulturní využití této sice zanedbané, ale skvostné historické památky v samém

centru Prahy. Budeme Vám vděční za podání každé zprávy a jsme samozřejmě ochotni Vám v úsilí o záchranu kostela sv. Michala podle svých možností pomoci. Děkuje Vám za pochopení.

Se srdečným pozdravem

Prof. dr. R. Zahradník, DrSc.,
předseda Akademie věd ČR

Prof. dr. Jaromír Homolka,
děkan filozofické fakulty UK

PhDr. Vilém Herold, CSc.,
člen předsednictva Akademického
rady AV ČR

PhDr. Petr Sommer, CSc.,
ředitel Archeologického ústavu

Prof. JUDr. Karel Malý, DrSc.,
prorektor Univerzity Karlovy

17. KONGRES SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ

Praha 26. - 9. 6. 1994

„Příspěvek Čechů a Slováků světové kultuře v minulosti a budoucnosti.“
„Czech and Slovak contribution to world culture past and future.“

16. kongres SVU z června 1992 se konal poprvé za existence Společnosti pro vědy a umění (centrální sídlo Washington D.C.) v Praze. Jedním ze závěrů tohoto kongresu, podpořeným i prezidentem ČR Václavem Havlem, bylo znovuospořádání kongresu SVU společně s Radou vědeckých společností za dva roky opět v Praze.

V souladu s tím připravujeme, ve spolupráci s příslušnými vědeckými institucemi a uměleckými kruhy, vědecké a umělecké zaměření kongresu na osobní přínos vědců a umělců ve vybraných oblastech vědy s výhledem do budoucna:

- vlastní obor v retrospektivě až do současnosti a budoucnosti
- společná práce domácích a zahraničních vědců ve vědecké nebo umělecké oblasti.

Záměrem kongresu je prohloubení kontaktů mezi zahraniční a domácí vědeckou obcí.

Kongres bude pořádán v prostorách FS ČVUT v Praze a na dalších vědeckých a výzkumných pracovištích. Pro tuzemské účastníky kongresu je stanoven nízký kongresový poplatek 250,- Kč.

Stejně jako při organizaci kongresu v loňském roce, byl požádán o zástup nad kongresem prezident ČR, patronaci potvrdila Akademie věd ČR, Univerzita Karlova v Praze, Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci a České vysoké učení technické v Praze.

V současné době zjišťujeme zájem o aktivní účast na kongresu. V případě Vašeho zájmu o vystoupení zašlete přihlášku (viz příložený formulář) do konce prosince 1993 na adresu: Sekretariát Rady vědeckých společností, Národní 3, 111 42 Praha 1.

Vaše případné dotazy zodpovíme na téže adrese, telefonní číslo: 242 40 530.

S přátelským pozdravem, za organizační výbor kongresu

Lenka Měchurová

V Praze 9. listopadu 1993

24. valné shromáždění ICSU - Santiago de Chile, 4.-8.10.1993

Po třech letech, která uplynula od 23. zasedání ICSU v Sofii, se téměř 300 delegátů vědeckých unií, federací a asociací včetně národních reprezentantů setkala na pravidelném zasedání ICSU v Santiagu de Chile. Pro Českou republiku mělo toto setkání zvláštní význam: po dlouholetém československém členství v ICSU (od r. 1931) byla přijata Akademie věd České republiky do ICSU jako zástupce České republiky, resp. české vědecké obce. Společně s naším členstvím byla odsouhlasena členství Slovenské akademie věd, Chorvatské akademie věd a umění a národních vědeckých reprezentací Nepálu, Panamy, Singapuru, Senegalu, Swazilandu a Toga. Četné republiky bývalého Sovětského svazu byly přijaty již v průběhu minulého roku, takže celkový počet národních členů vzrostl na 72. Valné shromáždění také odhlasovalo přijetí dalších tří unií do ICSU, a sice Mezinárodní unie antropologických a etnologických věd (IUAES), Mezinárodní společnosti věd o půdě (IPSS) a Mezinárodní organizace věd o mozku (IBRO). Hlavní část zasedání byla věnována přehledu činnosti ICSU a komisí ICSU v uplynulém období a výhledům do budoucna. Značná pozornost byla a je v ICSU zaměřena na otázky životního prostředí Země a další globální aspekty. ICSU byla vědeckým garantem konference UNCED (United Nations Conference on Environment and Development) v r. 1992 v Rio de Janerio, jejímž hlavním cílem bylo projednat za přítomnosti nejvýznamnějších politických osobností z celého světa zásady pro zachování životního prostředí Země. Vlastní konferenci UNCED předcházela v r. 1991 konference ASCEND 21 (An Agenda on Science for Environment and Development into the 21st Century) ve Vídni, která byla organizována ICSU a věnována především vědeckým aspektům problematiky. Četné komise a mezinárodní orgány, vytvořené v posledních desetiletích v rámci ICSU, se zabývají otázkami životního prostředí naší planety. Patří k nim: Mezinárodní program geosféra-biosféra (IGBS), Vědecký komitét problémů prostředí (SCOPE), Poradní komitét pro životní prostředí (ACE), Globální informační síť START, Světový klimatický výzkumný program (WCRP), program zaměřený na biodiverzitu (DIVERSITAS) apod.

Valné shromáždění zvolilo dále nové funkcionáře: prezidentem se stal J. C. I. Dooge, ekolog z Dublinu, viceprezidenty byli zvoleni H. Mooney, ekolog ze Stanfordu a Sun Hogle, specialista na zemědělskou chemii z Pekingu. Generálním sekretářem se stal L. J. Cohen, filosof a logik z Oxfordu, a pokladníkem M. Petit, astronom z Paříže. Byli také zvoleni další členové výboru ICSU, který má nyní celkově 50 členů (23 zástupců unií, 23 národních zástupců a předsednictvo). Byly schváleny i změny v některých komisích a orgánech ICSU, např. byl zrušen Komitét pro aplikaci vědy do oblastí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství (CASAFA), sloučen Komitét pro vědu a technologie v rozvojových zemích (COSTED) s Mezinárodní sítí biologických věd (IBN) apod. Na základě doporučení nových orgánů, unií a členů byla přijata řada rezolucí: o volném pohybu vědců, zákazu velkých solárních reflektorů na orbitální dráze pro účely reklamy (vzhledem k ohrožení funkce astronomických teleskopů), o nebezpečí znečištění životního prostředí v oblasti elektromagnetického vlnění (doporučuje se tam, kde je to možné, dávat přednost kabelovému přenosu apod.), o biodiverzitě a taxonomii, o významu mezinárodního komplexního přístupu k výzkumu mozku, o pravidlech pokusů na zvířatech, o patentování DNA sekvencí a další. Dále se valné shromáždění zabývalo finančními otázkami ICSU. Roční rozpočet činí asi 3,5 mil. USD, příjem pochází především z příspěvků členských zemí (např. Československo platilo cestou ČSAV v r. 1992 cca 9,5 tis. USD), dále z příspěvků UNESCO, darů a grantů apod. Výdaje ICSU směřují především na podporu jednotlivých unií a komitétů ICSU, podporu konferencí ICSU a administrativu. Jeden den zasedání byl věnován vědecké tematice a byl zaměřen především na problematiku řešenou v Chile a v Latinské Americe. Na pořadu byly otázky mezinárodní konvence o biodiverzitě, otázka El Niño a souvisejících fenoménů, populace a lidské reprodukce, deplece ozonu a poškození biologických molekul, zajištění potravin v 21. století, magateskopů pro sledování jižní oblohy a vědeckých aspektů přírodních katastrof.

Doc. MUDr. Josef Syka, DrSc.

Ustavující zasedání Dozorčí komise AS Akademie věd ČR

Ustavující zasedání Dozorčí komise AS AV ČR se konalo dne 5. listopadu 1993. Jednání zahájil předseda Akademie prof. dr. R. Zahradník, který přivítal všechny účastníky a zdůraznil potřebu neformální spolupráce mezi vedením Akademie a zvoleným dozorčím orgánem Akademického sněmu.

V následujících volbách byl tajným hlasováním zvolen předsedou DK ing. J. Kamarád, CSc., pracovník Fyzikálního ústavu AV ČR.

Místopředsedou byl zvolen RNDr. VI. Roskovec, CSc., z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Adresa Dozorčí komise AS:

Kancelář Akademie věd ČR

Národní tř. 3

111 42 Praha 1

Kontakt bude zajišťovat kontrolní odbor KAV ČR, tajemník DK JUDr. J. Lenz a sekretářka D. Mrázková, tel. 242 40 534.

Vyjde v prosinci v nakladatelství Academia

Tomáš Durdík, *Kastellburgen des 13. Jahrhunderts in Mitteleuropa* (Kniha pojednává o dvou charakteristických skupinách středověké hradní architektury, o tzv. kastelech - pravotočivých, vícevěžových hradech, vyskytujících se na území Čech, Moravy, Rakouska a Maďarska)

Zdeněk Vodrážka, *Biochemie 3* (Třetí díl učebnice obsahuje tyto části: Od objevu genu ke genovému inženýrství; Rostliny - důležitý zdroj přírodních látek; Mikroorganismy - producenti důležitých látek; Biochemie cizorodých látek; Aplikovaná biochemie)

KALEIDOSKOP AB 93 ** KALEIDOSKOP AB 93

NATO nabízí stipendia pro výzkum demokratických institucí (1994-1996). Přihlášky se přijímají v Bruselu do konce 1993. O formuláři je třeba požádat na adrese The Office of Information and Press, Democratic Institutions Fellowships Programme, NATO, B-111 Bruxelles.

World Conference on Natural Disaster Reduction se bude konat 23.-27. května 1994 v Jokohamě.

INTERNET 94, 12. světový kongres řízení projektů, se bude konat v Oslo 9.-11. června 1994.

SLAVIC RESEARCH CENTER, Hokkaido University nabízí desetiměsíční stipendia na rok 1995-96.

Program kursů a seminářů NATO v roce 1994 (fyzika, chemie, biochemie, biologie, medicína, psychologie) a informace týkající se grantů a preferovaných oblastí výzkumu na požádání zašle A. Štysová, tel. 24220384 linka 480. Na stejném telefonním čísle najdete informace i k ostatním oznámením.

Vydává:

Tiskové oddělení Kanceláře AV ČR

Národní 3, Praha 1

tel.: 24 24 05 14

Sazba: Fortuna, středisko fotosazby, Praha

Tisk: Academia Praha

Číslo vychází 24.11.1993